

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA
LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Lastnik in urednik:

Jugoslavanska delavska tiskovna družba
v Chicago, Ill.Naročnina: Za Ameriko \$1.50 za celo leto, 75c za
pol leta. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta.Oglas po dogovoru. Pri spremembi bivališča
je poleg novega naznaka tudi STARI naslov.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by

South Slavic Workmen's Publishing Company
Chicago, Illinois.

JOHN GRILEC, President;

JOHN PETRIĆ, Secretary;
ANTON PREŠERN, Treasurer.SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada,
\$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries
\$2 a year, \$1 for half year.

ADVERTISING RATES on agreement.

NASLOV (ADDRESS):

"PROLETAREC"

587 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

DOPISI

Kutar Skazimir.

(Dopis iz New Yorka.)

Dolgo časa je vladal v naši naselbini še zadosten mir. Rojaki so obsevali med seboj, prihajali medsebojno na veselice in bili sploh strpni drug z drugim. Imeli smo sicer par prevročih glav — prebrunnih duš — a to so bili samo tisti, kateri so morali plesati po prepobojni brunosti svojih boljših polovic. V splošnem pa smo bili — kot rečeno — še dosti edini.

Žal da ni danes več tako. Pred nekaj meseci nam je osoda ali smola pripeljala v našo sredo znana zdravljara patra Skazimira. Znan je daleč na okrog po bojih, ki jih je vodil več mesecev v Clevelandu, dokler mu ni dal pok. škof Horstman zaslužene brec. Zletel je nekaj milj preč — a tam ni imel mira. Na vsak način je hotel, da napravi še kod kak prepir. Po sreči ali nesreči je prišel na tukašnji Avstrijski zavod, kot nekaj misijonar, ki bi ljudi vodil iz Elis Islanda. Da bi jih samo vodil — no nad tem bi se nikdo ne spodtkal. A začel je drugače.

Pred vsem je spravil okrog sebe nekaj žensk, ktere naj bi mu služile kot nekaka lajbarda. Tudi to mu ne zamerimo, ker je že od nekdaj v navadi, da se fantje dobro počutijo v družbi punce. In naš Skazimir je še fant. Kaj čuda, če si je vreden tako, da more vsako nedelje gledati iz obličeja v obličeje mladikavim in zupeljivim obrazom.

Toda to mu ni bilo zadosti. Pater Skazimir ve popolnoma dobro, da je kuta toliko več vredna kolikor denarja je v njej. Zbral je nekaj mož v kiklah okrog sebe in ustanovil nekak zavod Rafaela. Kdaj je bil ta svetnik v Ameriki, o tem seveda molči zgodovina. Takoj ob ustanovitvi so začrtali namen, kateri je: vjeti rojaka ta koj ko pride v Ameriko, poslati ga v take kraje, da ostane trd vse svoje življenje — in če kdaj pride še do New Yorka z večjim ali manjšim mošniškom, poskrbeti še tam, da se mu v slovo o-lajša dolga pot. — A Skazimir je kutar nove šole — zato je takoj sprevidel, da ni nobenega biznisa brez zadostne reklame. Poskrbel je tudi za to.

Pred par dnevi je zagledala beli dan neka mlaka, ktera nosi naslov Ave Marija. Takoj v prvi številki je pokazala, kak ji bode namen. Utrjevati naš narod v tistih resnicah, ktere bi se dale z navadnimi besedami povedati nekako tako le: dragi rojaki — ne glejte na ta svet. Ta ni za vas. Mislite na boljše življenje po smrti in ne uživajte nobenih dobrot na tem svetu. Kar imate, znesite meni, vi pa trpite, ker vaš raj se začne šele šest čevljev pod zemeljsko površino. Da — mento vsako uro in prinesi vse proti kar zaslužiš.

Da je ta filka namenjena v prvi vrsti za biznis patra Skazimira, nam dopoveduje na zadnji strani oglas: prodajajo se rožni veneci, škapulirji, križci, svetnice, podobice itd. (voda, žegnana voda, Lurška voda, druga voda). Naročnino priložite, kolikor se vam zdi. Če bode več, več se bode držalo tiste čudodelne moči, ktera

nikomur ne škodi niti koristi, in kteri pravimo v navadnem življenju žegen. In kadar bode, dragi rojaki dali vse, kar imate, si pa lahko tak žegen spravite v žep, da ne bode tako prazen.

Kdo pa prodaja vse to? Ave Marija na drugi cesti v New Yorku. Do sedaj se je splošno govorilo, da stanuje nekje v nebesih. Od kdaj je prišla na drugo cesto v New York, to nam pa res ni znano. Tudi bode treba preiskati, če jo ni mogoče pater Skazimir prišmuglat preko Ellis Islanda. Prav res se ne ve sedaj, ali se je Ave Marija premufala, ali je pa napol bližnji Skazimir postal Ave Marija.

Na koncu stoji: zbogom za ljudstvo, pravilno bi moralo biti: zbogom za aržat.

Vidite, tak napredek imamo v New Yorku. Kaj namerava ta družba, je več kot jasno. Prej ali kasneje odpre svoj biznis s kartami in pošiljanjem denarja. To se lahko zve od zaupnih oseb. Za enkrat se ne upajo, ker imajo premočnega nasprotnika v Glas Naroda. Ko se pa dobro ugnezdijo, bodo pa pokazali svoj pravi namen. Nekteri pravijo tudi, da mislijo tako dolgo počakati, dokler ne umre Mr. Sakser, potem pa prevzeti oziroma kupiti za njim vse. Kot rečeno — tako se govori. Da pa te govorice niso neosnovane, mora pritrditi vsak, kdor pozna prilizenega patra Skazimira. V Clevelandu je splošno znano, da bi on ne bil postal drugi Hribar, ampak trikratni Hribar, ko bi se mu bilo posrečilo za trdno ugnezditi se. — Kadar se jim posreči odpreti svoj biznis, potem bodo rojaki trikrat srečni. V enem koncu si bodo lajšali vest, v drugem pa žep.

Vsak kolikor toliko napreden časopis bi moral nastopiti proti poneumovanju svojega ljudstva. Če so mislili duhovni gospodje pomagati ljudstvu, naj bi bili rajši za tisti denar, ki so ga zabilili v nepotrebne cerkve, napravili bolnice in preskrbovališča po večjih m. tih. In v cerkve se je zabilo do danes na milijone dolarjev. Toda tem ni bilo nikdar za blagor ljudstva, pač pa za svoje mehko gnezdo.

Čudno se nam tudi zdi, da se Glas Naroda tako spreminja. Pred nedavnim časom je bil veskozi napreden list, danes pa pošilja že papež svoj žegen po njem. Kdo je temu uzrok? — Kdor molči, tisti pritrjuje. Radovedni smo, kako bode Glas Naroda nastopil proti ameriškem Don Bosku — Ave Mariji.

Drugi novic ni. Pater Skazimir se je vsedel nemalo tudi na tukašnje društvo Solvenija S. N. P. J. — in v par slučajih se mu je že posrečilo, da je pregovoril člane. Jeden je dal svoje priprave za svoj želodec, drugi — pa rajši molčimo. Tudi na veselice se je pokazal njegov upliv. Ženska lajbarda patra Skazimira se sme udeleževati namreč le tistih veselice, kjer se špilajo žegnani štikelci škozi žegnane instrumente, igrane od žegnanih godcev. Ra, ra, ra za tak "pipel".

Za enkrat: Neimenovan.

Opomba uredništva: Taka poročila prinašamo radi, ker odpirajo javnosti oči. Le tako naprej!

Calumet, Mich., 9. marca '09. Cenjeno uredništvo Proletarca!

To pot prihajam tudi jaz s poročilom o razmerah bakrenega mesta Calumet.

Dne 7. marca je bil tukaj delavski protestni šod v italijanski dvorani. Šod je priredil angleški socijalistični klub iz Lauriuma in je bil v prilogi meksiškanskim političnim beguncem, ktere je ameriška vlada prišla v Californiji, z namenom, da jih izroči korumpirani in barbarski vladi v Meksiki. Omenjena dvorana, ki je ena največjih v našem mestu, je bila polna ljudstva.

V kolikor poznam ljudi, sem sodil, da so bili večina Angličji, Fini in nekaj članov našega slovenskega socijalističnega kluba št. 14.

Mislil sem si, kako to, da ni tukaj tudi drugih narodnosti? A uganiti ni bilo težko. Vzrokov je iskati v tem, ker se ne zavedajo svojega delavskega razreda, ker ne čitajo svojega delavskega časopisja, marveč podpirajo tisto farsko kapitalistično časopisje, ki jih tlači in drži v temi in jarnu!

Kar je nas, slovanke narod-

nosti — to smo Slovenci in Hrvatje — imamo vsak svoj list, a oba držita s kapitalisti in pišeta v njih priloge.

Dosedaj smo imeli v Calumetu dva važna shoda, prvi je bil v prilogi osvobojenja naših bratov Rudoviča in Pourena, drugi pa za brate iz Meksike, ki čakajo na ekspedicijo v roke krvoločnemu Diazu. Toda menite, da je eden teh dveh listov, kteri se žive zgolj od delavskih žuljev, črnil besedič o omenjenih shodih? Kaj še! molčali so kot ribe. Ampak tu di to si lahko tolmačimo.

Glasnik, ki hoče biti glasilo calumetskih Slovencev, je pod komando popa Klopčiča; kakor on gode, tako mora uredništvo plesati.

Hrvatski Radnik, ki si domi-lja, da je glasilo tuk. Hrvatov, je pa pod komando popa Žuviča. Kakor gode pop, tako mora zopet plesati tudi to uredništvo.

Vidite, tako je! Popi imajo vsa najboljša sredstva v svojih rokah in jim je lahko voditi narod v šaročeje kapitalizma.

Kdo pa je navsezadnje tega kriv? Vi, vi delavci sami ste si tega krivi, ker podpirate tako časopisje! Vi ga podpirate, ono pa iz vas noce brije in vas izroča tje, kamor se jim zljubi. Z vsako novo naročnino za take liste si urežete šibo, ktera se vplete v velik naroden korobač, ki pada potem po vaših hrbtiščih.

Rojaki, proč od takega časopisja in naročajte se na svoje, delavske časnike! Vsak naj se oklene svojega delavskega časnika, kteri izmed teh je naš "Proletarec".

Konečno naj se povrnem še enkrat k shodu, da omenim govornike. Prvi govornik je bil W. E. Tracy, ki je razložil zgodovino raznih grozovlad. Drugi govornik je bil P. H. O'Brien, dobroznani prijatelj delavstva in eden najboljših pravdnikov v Houghton County; za tem je govoril navdušeno A. M. Storton, urednik angleškega socijalističnega lista "The Wage Slave" iz Hancock, Mich. Četrti govornik je bil urođnik finskega soc. lista John Walmaki. Vsi govorniki so želi burne aplauze in mnogokteremu se je zjasnilo pred očmi, o čemer prej še niti sanjal ni.

H krati pozdravljam vse svobodomiselnje rojake širom Amerike, tebi "Proletarec" želim pa kar največ preplačnikov. L. J.

VSAKEMU, KAR MU GRE!

Konda se je v zadnjem času nekajkrat obregnil v mojo osebo, na kar pa sploh nisem mislil reagirati. Da se pa moj molk ne bo krivo tolmačil, naj služi v pojasnilo sledeče:

Kedar se bom s poštenim, ne-sebičnim, zaslužnim Kondatom, ki nikdar ne laže, hotel kaj pomeniti, pomenil se bom z njim edino pred sodnijo. Z rokovnjači in jezuiti se po časopisju ne bom prekal.

Pred sodnijo se naj enkrat za vselej izkaže, ali sem v Ameriko pobegnil, ali pa bil po Kondatu importiran; nadalje v čegavem žepu se nahaja za Gregoričev spomenik nabrani denar; kakko "pošteno" in "možato" je postopal vse časti vredni g. Konda pri "prodaji" lista Glas Svobode, in iz kakega namena je ta kristalno čisti značaj list "prodal". (Takrat, ko mi je ta "možak" list usiljeval, se je pred mano jokal in rekel, da je opasno bolan ter da mora vsled tega iti v stari kraj k operaciji, češ da so tam spretnejši zdravniki!!); — kakih lažij in kakih obrekovanj se je posluževala pozneje ta kreature, da bi me v javnosti očrnila in osamila, prikrila in oprala pa svojo umazanost, brezobzirnost in hudobijo, — in še mnogo takih reči. Javnost se bo čudila, kakih vodostij je to zvižanje človeče, ki je svobodomiselnost (?) samo radi svojega biznisa, socijalistično pa toliko, kakor pač razmere nanesejo, — zmožno, da doseže svoje umazane sebične namene!

Konda naj bi bil sploh vesel in mi hvaležen, da sem ga pri miru pustil; a namesto tega je postala njegova prednost sedaj tako velika, da se je v zadnjem času začel pri vsaki priliki drgniti ob mojo osebo, — dasiravno mu nisem dal v to nobenega povoda, — izvzemši morda to, da se mu nisem dal izkoristiti proti S. N. P.

Kar je nas, slovanke narod-

J. in pisati v njegov list za denar, dočim delam za "Proletarca" ono malenkost, kar delam, brezplačno! Njegova potuhnjena prekanjenost je menda spet računala na to, da nimam prijateljev in da mi bodi vsled revščine, v katero me je pahnila edino njegova grda sebičnost, zopet ne bo mogoče za storjene krivice poiskati si postavnega zadoščenja, — kakor se je to že enkrat zgodilo! Ves njegov denar in vse zvižaje mu ne bodo več pomagale. — pa naj ima kupljenih še toliko ljudi in na razpolago še toliko vohunov! Dovolj mi je grednja in zlobnega namigavanja! Javnost naj enkrat izve, kak "vzor-mož" je M. V. Konda, ki me najprej gre za lažnjivimi obljubami zvabiti v Ameriko, obetati mi tukaj zlate gradove, a potem me z družino vred pahne v bedo in nesrečo, — in kot nameček in v plačilo za to, da sem mu skoro celo leto zastoj delal, vsled njegove krivde imel toliko sodnijskih sitnostij, stroškov, in bil celo zaprt, — pa me sedaj še hudobno obrekuje!

S takim človekom polemizirati, bi bilo res preponožljivo.

Pričakujem sedaj, da me Konda toži; bom dobil vsaj priliko, da svoje trditve dokazem.

Pasji bič ali pa marogasti jetniški jopić je edini pravi odgovor za lažnjive, obrekovalce, špijone, ovaduhe in sleparje!

Ivan Kaker,
629 Laflin St., Chicago.

Dolžnost vsakega socialista je, podpirati svoje časopisje. Agitirajte za "Proletarca". Pridobite mu nove naročnike.

Rabite premog?

Rabite drva?

Ali se selite?

Prevaža pohištvo, premog, drva in drugo. Oglasite se pri njem.

Oddaljeni rojaki naj pišejo dopisnice.

Splošna prodaja!

Ta mesec si prihranite 25% na čevljih in robarjih pri

KAPPERS,

velika trgovina za obučo

West 18th St., cor. Wood St.
CHICAGO, ILL.

Zdravljenje v 5 dneh

brez noža in bolečin

Varicocele, Hydrocele (RAZŠIRANJE ŽIL)

Ozdravim vsakega, kdor trpi na Varicoce, Strieturi. Dalje ozdravim nalezljivo zastrupenje, živčne nezmožnosti, vodenice in boleznit tličočih se možkih.

Ta prilika je dana tistim, ki so izdali že velike svote zdravnikom ne da bi bili ozdravljeni in moj namen je, pokazati vsem, ki so bili zdravljeni od tucatov zdravnikov brezuspešno, da posedujem le jaz edino sredstvo, s katerim zdravim vspešno.

Za neuspešno zdravljenje ni treba plačati — le za vspešno.

Ozdravim pozitivno želodčne bolezni, pljučna, na jetrih in ledvicah ne glede kako stara je bolezen.

Tajne moške bolezni zdravim hitro, za stalno in tajno. Živčene onemoglosti, slabost, zguba kreposti, napor, zastrupljenje in zguba vode. Pljučna, naduho, Bronchitis, srčne bolezni in pljučne zdravim z mojo največjo metodo.

Ženske bolezni v ozadju, beli tok in druge zdravim za stalno. — Zastrupljenje in vse druge kožne bolezni kakor prische, ture, garje, otekline. — Močni tok in druge bolezni. Preišče in svetuje pristoj.

DR. ZINS, 41 SO. CLARK ST., CHICAGO. (Med. Randolph in Lake St.)

Urađuje: od 8 ure zjut. do 8. ure zvečer. V nedeljo: od 9 ure zjut. do 4 ure pop.

Vedno pri rokah.

Zdravnik je mogoče daleč od vas, toda ako imate doma staro in vredno nemško domače zdravilo

Dr. RICHTERJEV

Sidro Pain Expeller,

zamorete se vedno boriti tudi proti hudim napadom reumatizma, neuralgije, prehlajenja, boleznij v prsih in hrbtu. Ono ima 35letni rekord svojega vspeha. Brez varnostne znamke "sidro" ni pravo.

F. AD. RICHTER & Co.

215 Pearl St. New York.

Telesna onemoglost.

Mi hočemo opozoriti naše čitatelje na lastnost časov, ko se vsaki čuti nerazumljivo slabega duševno in telesno. Človek je takoj truden in ne najde v ničemer razvedrila. Cirkulacija krvi je prenemarna za hitre spremembe iz zime v spomlad. Njegov sistem rabi vsled tega dražila v dosego organičnega delovanja. V tem slučaju ni boljšega kot je Trinerjevo ameriško grenko zdravilno vino. Draži želodec in vse prebavljalne organe k delu, odpravlja vso nečistočo iz telesa in napaja žile s čisto, močno krvjo. Je naravni čistilec krvi in vsakdo, ki trpi na prehodu letnih časov nastajajočih se pojavov, posebno telesne onemoglosti, naj bi ga rabil. Je najboljši za vse dele želodeca in črev, ojačuje žile in mišice ter čisti misel. V lekarnah. Jos. Triner, 616 —62 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Bolečine! Neprestane, nadaljujoče bolečine. Kako težko za prenašati. Noben pripomoček ne olajša tega tako, kakor svetovno znani Anchor Pain Expeller — Za trganje in nervoznosti ni boljše. 25c in 50c.

Najboljše in najfinejše obleke

so po nizki ceni na prodaj pri H. SCHWARTZ,

16—18 N. Halsted St., Chicago.

Velika zaloga klobukov, čepic, čevljev, perila in kovčkov.

Kdor kupi za pet dolarjev, dobi darilo.

Toj vam najboljše in najhitreje preskrbi

Frank Udovič,

EKSPRESMAN

539 W. 18th street

CHICAGO, ILL.

Dr. W. C. Ohlendorf, M.

Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.

Izdravniška preiskava brezplačno — štati je le davila, 647 in 649 Blue Island Ave., Chicago. Za dne ure: Od 1 do popol. Od 7 do 9 zvečer. Izven Chle živeči bolniki naj pišejo slovenski.

Vac. Tourel

izdelovalec finih

Havana cigar.

Prodaja cigare na skatije. Na se izvršujejo točno.

1210 So. Albany Av., Chicago,

Aka hočeš dobro naravno vino p oglasil se pri

JOS. BERNARD-

620 Blue Island Avenue

Telefon Canal 842 CHICA

Pri njemu dobiš najboljša kalifornska in importirana vina.

I. STRAUB

URAR

336 W. 18th St., Chicago,

Ima večjo zalogo ur, veriše, p nov in drugih dragotin. Izvršuje v vsakovrstna popravila v tej stroki zelo nizki ceni.

Oblížite ga!

Frank Kvasnič

Trgovina z železnino, raznim orod in pohištvom. Topravlja peči.

643-645 W. 18th St.

Chicago, Ill.

Najbolje in naj neje obuvalo kup pri

John Klofa

631 Blue Island CHICAGO.

Sprejema tud (pravila.

Domača oštarija.

Podpisani naznanjam, da tolim turno domače vino in dobro pivo. Na razpolago imam tudi prostom

DVRANO

za veselice, za svatbe in seje.

Za obilen obisk se priporoča

FRANC ČEH,

568 So. Centre Ave.

Halo, Johnny!

Kje si pa bil včeraj? Saj veš kje, kjer je največ zabave. Ali še ne da je največ zabave v GOSTILNI

John Košiček

590 So. Centre Ave., Chicago.

Jože Sabath

advokat in pravni zastopnik v b skih in civilnih zadevah.

Pišite slovenski!

1629-1638 Unity Building

79 Dearborn St., Chicago

Res. 5155 Prairie Ave.

Phone Drexel 7271.

Leopold Salt

ODVETNIK

v kazenskih in civilnih zadev

Auto Phone 6065.

Office Phone Main 3065

Residence Phone Irving

URAD: 27 METROPOLITAN B

Severozap. ogel Randolph

in La Salle ulice

Stanovanje: 1217 Sheridan Road

Pristno domače v

CATAWBA70—75c

BELO VINO60c

RDECE VINO50c

RDECE STARO VINO40c

RMENO VINO50c

Posoda prosta. Te cene veljajo jemalcem od 50 galonov naprej; kot 50 galonov se ne pošilja. Vsi šiljam proti predplačilu ali po C. po vsi Ameriki.

Priporočam se rojakom tudi za moje lepo urejene gostilne s lahko pijačami in z vedno pripravljenimi stlim prigrizkom.

Za dobro in točno postrežbo, tudi za pristnost vina jamčim.

JOSIP ZALOKAR

899 Edison Road N. E., Cleveland

točl izvrstno pivo, dobro whisky in prodaja najboljše smodke.

Kdor se oglasi enkrat, ta pride zopet.

VII. ZBORA JUGOSLOVAN- KE SOC. DEM. STRANKE NA KRANJSKEM.

(Dalje.)

(Poročilo E. Kristana).
To kar danes uganjajo v parla-
mentu meščanske stranke, je čisto
pravi karizmatizem. Sodr. Ren-
ner je predložil v državnem zboru
načrt za povzdigo kmetijstva.
Načrt je bil odklonjen, ker je i-
stega seveda namen koristiti male-
ni kmetu in ne fevdalnim privi-
ljem. Tudi vsi drugi predlogi
socialističnih poslancev, katerih
namen je bil koristiti delavstvu in
ljudstvu sploh, so bili odklonjeni.
Bilo je prav takrat, ko se je za-
la od meščanskih strank gonja
roti uvozu blaga in živine iz Bal-
ana. Avstrijskih veleposelstnikov
namen je bil sleči popolnoma do-
tega revno avstrijsko ljudstvo.
Toda ne samo, da je delo meščan-
skih strank nasprotno interesom
delavstva, ampak res je tudi, da
takozvane meščanske svobodno-
selni odnosno protiklerikalni
program.

Afera Warmund
Nam je zato v najboljši dokaz.
Warmund je povedal resnico, ki
bila prijetna klerikalcem. Proti
klerikalnemu nasilju so se združili
radikalni dijaki vseh narodov.
Toda Warmund je moral zapusti-
ti univerzo v Inomostu, Pragi itd.
Zapustili so ga prvi tisti, od ka-
terih je pričakoval največ pomo-
či. Liberalci so ga zrtvovali svoji
politiki, v korist klerikalcev. Na-
p. tolmači govornik obširno nam
čitateljem dobro poznani boj-
i so ga vodili naši poslanci - v
parlamentu za železničarje, za
boljšanje položaja državnih u-
lužencev, za znižanje davka na
ladkorju, proti povišanju davka
na žganju itd. V vseh teh vpra-
šanjih so nastopali klerikalci pro-
ti ljudskim in za meščanske kori-
sti. In prav zaradi tega, ker so
klerikalci v vseh ozirih podpirali
načrte drugih meščanskih
strank, so dosegli ne samo na vi-
ze, ampak resnično dosegli v dr-
žavnem zboru moč in želi proti-
stojne vspehe. In le tako je bilo
mogoče, da sta v takozvanem li-
beralnem parlamentu postala mi-
nistr klerikalea Ebenboeh in Ge-
man, ki sta ostala na svojih se-
deležih celo leto. Tako je bilo pa
tudi mogoče, da je vlada potom
klerikalcev spravila pod streho
avstroogrsko pogodbo in so zada-
ti s tem klerikalci avstrijskemu
delavstvu hud udarec. Toda ka-
kor vedno, tako niso tudi sedaj
mirovali narodnostni boji, ki so
je odigravali sedaj povsod in so
povzročili padec ministra Beeka,
ki ni bil sicer nič drugega nego
nakeden politični kupčevarec.
Toda Beeka vendar niso vr-
li dogodki na Češkem, marveč
je ob ministrski stolček spral
German sam. Tako je nastalo
nekako uradno Bienertovo mi-
niststvo. Nacionalna vprašanja so
skupela do vrhunca. Zahtevale
so rešitve. Toda Bienert je doka-
l tako, da jih ne razume in tu-
li ne more. Na Češkem so vihrali
Pragi posebno boji med Nemei
in Čehi. Bienert si ni znal po-
nagati z drugim, nego da je pro-
slasil v Pragi naglo sodbu. Seve-
ra ni bilo za avstrijske državlja-
je nagla sodba nič novega, toda
na tak način se ne rešuje narod-
nih vprašanj. Ampak važna je bi-
la ta nagla sodba; njen namen je
bil pognati parlament v zrak. In
sedaj se je bila vršila tista zgo-
dovinska seja, na kateri so sociali-
stični poslanci rešili parlament
in ohranili temu ljudskemu parla-
mentu ugled pred svetom. Vspeli
so ga takrat dosegli naši soci-
alistični poslanci, ki so bili tako
veliki, da so morali za ta vseh pri-
mati socialni demokrati veliko
slugo celo največji naši naspro-
tniki. Nato tolmači govornik i-
menovanje Bellarja za tretjega
olskega nadzornika na Kranj-
skem, proti kateremu imenovanju
so vskipeli slovenski liberalci in
klerikalci šele takrat, ko je bila
sta stvar že končana, čeravno so
se prej vedeli, za to imenovanje.

Po Božiču so prišli v parlamen-
tu na dnevi red samo nujni pre-
logi. Vlada je obljubila, da pre-
loži jezikovni zakon, ki bi pa-
lil zelo škodljiv za jugoslovane.
Pred seboj so imeli vlada in dru-
ge stranke samo jezikovno vpra-
šanje na Češkem. Za nas se niče-
ga ni zmenil. In tu so veseljavni če-
ški radikalci pokazali, kako malo
jim je mar za takozvano slovan-
sko vzajemnost. Hoteli so samo da
se reši jezikovno vprašanje na

Češkem in se čisto nič niso brigali
za naše razmere. Socialnomo-
kratični poslanci so zahtevali, da
se ustanovi posebno komisijo ka-
terej naj se dajo v poučevanje
vse predloge glede rešitve
narodnega vprašanja
in da se da tej komisiji poobla-
stilo, da izdela lahko tudi lastni
načrt za rešitev narodnega vpra-
šanja ne samo na Češkem ampak
za celo Avstrijo. Ako se hoče re-
šiti narodno uprašanje resno, se
ga mora rešiti za vse avstrijske
narode in ne samo na Češkem. Za-
to pa je potrebno, da bi se bilo ra-
vnalo po našem brnskem programu,
ki predpostavlja v tem vpra-
šanju sporazum vseh prizadetih
narodov.

V Avstriji živi osem narodov,
in državi mora biti ležeče na tem,
da najdejo vsi ti narodi v državi
tudi svojo domovino. — Treba je,
da se vsi stvari pogoje, po katerih
bodo morali narodi svobodno de-
lati za svoje koristi, za svoj raz-
voj in napredek tudi tam kjer so
v manjšini. Treba je da dobe
narodi vse svoje pravice tudi tam
kjer so v manjšini. Toda ta pre-
dlog socialističnih poslancev je
bil odklonjen. Zanj so glasovali
socialisti, jugoslovani in Rusini. V
tem trenutku so Čehi imenito po-
kazali svojo piskavost njihovega
navdušenja za neoslovanstvo. Če-
ške meščanske stranke ne pozna-
jo slov. vzajemnosti. One so im-
perialistične in ne avtonomistične.
Nečedejo, da bi se rešilo avstrijs-
sko, ampak češkonemško vpraša-
nje. Posnemati hočejo gre in za-
to prav po opičjo hrepene po u-
stanovitvi svoje države. To je pač
lep vspeh novoslavizma. Med ma-
limi narodi je opravičena samo
socialistična politika, ker samo so-
cialni demokratje so resnični pri-
jatelji narodne avtonomije, samo
oni jo z vneemo povspesujejo.

Slovenci, Hrvatje in Rusini ne
morejo živeti in vspevati brez na-
rodne avtonomije. Logično je te-
daj, da bi morali biti taki mali na-
rodi združeni vsi v tisti stranki,
ki nosi njihovo zastavo, ki zastop-
a njihove interese, t. j. v social-
ni demokraciji. Ne vseslovanska,
ne novoslovanska, ampak sociali-
stična mora biti hrvatsko sloven-
ska politika, kajti samo potom te
pridejo do vseh svojih pravic.

Nadaljevanje tega poročila v
katerem govori govornik obširno
o aneksiji Bosne in Hercegovine,
o trijalizmu itd.

RAZNOTEROSTI.

Velimirovičevó ministrstvo je
podalo demisijo. Poroča se, da bo
kralj Peter od novega ministrstva
zahteval, da takoj odpusti zuna-
njim vladam izjavo, ki naj pojasni
da vsote, dovoljene za vojaštvo,
nimajo vojnih namenov, ampak da
so le potrebne za ureditev silno za-
nemarnjenih razmer v srbski ar-
madi.

Prestolonaslednik Jurij je se
vedno tako otročje bojevit, kakor
je bil doslej. V sredo je sprejel "v
avdienci", predsednika odbora za
narodno brambo Nušiča in načel-
nika prostovoljnih zborov polkov-
nika Miskoviča ter jima je naložil,
naj naznanita vsem prostovoljem
sledede: Prestolonaslednik je
čvrsto namenjen, da ne gre na vo-
jno kot častnik redne armade, tem-
več kot načelnik kakšnega prosto-
voljnega oddelka. Ta namen bo
izvršil kljub težavam, ki mu jih
dela oče. Njegov ideal je "Legija
mrtvih" in najsrečnejši bi bil, če
bi stal njej na čelu.

Jurij je tudi kazal nekakšno
brzjavko ruskega generala Čerpa
Spiridoviča, da je baje odšlo
prvih 300 ruskih častnikov v
Srbijo.

General Živković, ki je začel
koma odklanjal listnico, je ven-
dar zopet postal vojni minister.
Njega smatrajo med srbskimi vi-
šjimi častniki za najodločnejšega
zagovornika vojne, njegovo po-
novno imenovanje je torej nevar-
no znamenje. Živković je bil tu-
di v zadnjem kabinetu vojni mi-
nister in je demisioniral, ker
skupština ni dovolila 34 milio-
nov dinarjev izrednega vojaškega
kredita. Zdaj je seveda to do-
voljenje zagotovljeno.

Pariski "Radical" piše: "Srbi
morajo vedeti, da Evropa zaradi
njih ne bo raznetila vojne. V Be-
lemgradu se jim mora dati razu-
meti, da nimajo računati na no-
beno podporo."

Ruski vladni glasovi trdijo, da
ima Rusija najtrdnjšo voljo o-
hraniti mir.

Stranka

Slovenska socialistična organiza-
cija v Ameriki.

s sedeštem v Chicagu, Ill.

Glavni tajnik: John Petrič,
3034 S. 42d St., Chicagu, Ill.

Vsa poročila in dopisi, tihoči so so
cialistične stranke ali posameznih klu-
bov naj se pošiljajo na gorenji naslov
glavnega tajnika.

IMENIK

socialističnih klubov, spadajočih k Slo-
venski socialistični organizaciji:

Slovenski socialistični klub št. 1. v
Chicagu, Ill. Tajnik: Frank Podlipce,
386 Grand Ave. Seja vsako četrto so-
boto v mesecu pri Fr. Mladiču, 587 So.
Centre Ave.

Slovenski socialistični klub št. 2.
Glencoe, O. Tajnik: Ivan Kravanja,
Box 101. Seja vsako zadnjo soboto v
mesecu v prostorih sođr. I. Kravanja.

Slovenski socialistični klub št. 3.
Conemaugh, Pa. Tajnik: Štefan Zabrio,
Box 305.

Slovenski socialistični klub št. 4.
La Salle, Ill. Tajnik: Valentin Potisek,
1231 Main St. Redni seji 1. in 3. ne-
deljo v mesecu. 3. nedelja je plačljiva
za assessment.

Slovenski socialistični klub št. 5.
Claridge, Pa. Tajnik: John Batič.

Slovenski socialistični klub št. 6.
Cumberland, Wyo. Tajnik: John Bah-
šič, Box 33.

Slovenski socialistični klub št. 7.
Murray, Utah. Tajnik: Edvard Hoff-
man.

Slovenski socialistični klub št. 8.
Roslyn, Wash. Tajnik: John Makane.

Slovenski ženski socialistični klub
"Proletarka" št. 9, Chicagu, Ill. Taj-
nica: Mary Grilec. Seja vsako prvo in
tretjo nedeljo v mesecu v prostorih Fr.
Mladiča, 587 So. Centre Ave.

Slovenski socialistični klub št. 10.
Aurora, Ill. Tajnik: Frank Praprotnik.
Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v pro-
storih sođr. Jože Kolenca, 586 N. Broad-
way St.

Slovenski socialistični klub "Zma-
ga" št. 11, Cumberland, Camp No. 2,
Wyo. Tajnik: J. L. Pagan. Seja vsako
zadnjo nedeljo v mesecu ob 2. uri po-
polodne v finski dvorani.

Slovenski socialistični klub "Prole-
tarec" št. 12, Glencoe, Wyo. Tajnik:
Frank Čeliga.

Slovenski socialistični klub "Rdeči
prapor" št. 13, Ely, Minn. Tajnik:
John Puš, Box 55.

Slovenski socialistični klub št. 14.
Calumet, Mich. Tajnik: Jos. Kočevar,
2 Thorn St. (Tamarack).

Slovenski socialistični klub št. 15.
Waukegan, Ill. Tajnik: Ivan Gantar,
706 Market St.

Slov. soc. klub št. 16 v Collinwood,
O. Tajnik: Alois Kotnik, 6321 Arcade
St., Collinwood, O.

Slovensko-angleška slovnica,
slov. ang. tolmač in angl. slovar
za samo \$1. — pri V. J. Kubelka,
9 Albany St., New York, N. Y.

Društvene regalie, kape, prekoramnice,
bandera itd.

za slovenska društva najbolje preskrbi

Emil Bachman
580 So. Centre Ave., Chicagu, Ill.

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik.

Uraduje od 8—11 predpoldne
in od 6—9 zvečer.

885 So. Ashland Ave.

Tel. Canal 476 Chicagu, Ill.

G. Vokoun
559 W. 18 St.
Chicagu.
Popravlja de-
žnike in pipe po
primerinih cen-
nah.

Slovenski krojač

Izdelujem nove moške obleke
po najnovejši modi in poravljam
stare po najnižjih cenah.

Cenjenim rojakom v Chicagi se
priporočam v obili obisk.

Gabriel Vouk,

624 So. Center Ave., cor. 19th St.
CHICAGO, ILL.

Sveži kruh in fino pecivo dobite vedno
v hrvatsko-slovenski pekarni

Curiš i Radaković

623 So. Throop Street

Vozi tudi na dom CHICAGO.

M. Lacković in Fr. Smetko

378 West 18th St., Chicagu

MODERNO OPREMLJENA SLOVEN
SKA TRGOVINA Z JESTVINAMI
(GROCERJA.)

Najboljši riž, kava, čaj, moka itd.,
sploh vsakovrstno domače in prekomor-
sko blago vedno sveže po najnižji ceni
na prodaj.

Na zahtevo razvažam blago tud na
dom, za kar nič ne računim.

Joseph Kratky,

575 W. 17th St., Chicagu, Ill.

Izdelovalec najfinjših cigar
vsake vrste.

Na debelo in drobno.

Fino Opremljena Gostilna

z najboljšimi pijačami kakor z Atlas
in Pilzen pivom, vinom in raznovrat-
nimi likerji, dalje s smokami in pro-
stim "lunchom".

Zastopstvo najboljših parobrodniš črt;
prodaja parobrodniških listkov in pošilja-
nje denarja v staro domovino.

Postrežba točna in solidna.

Mohor Mladič

Novi prostor:

583 So. Centre Ave.

vozel 18th St. Chicagu, Ill.

POZOR!

Kdor dela domače klobase,
ta rabi brizgalno in cevi.

Jaz delam te brizgalne po sta-
rokrajšem sistemu z močnej-
ga pleha z dvema cevema.

Stane le \$2.00

John Petrič,
3034 S. 42 Ct., Chicagu, Ill.

Valentin Potisek
GOSTILNICAR

1237-1st St., La Salle, Ill

Toči vse, gostilni podrejene pijače
inse priporoča rojakom za obilen obisk.
Postrežba točna in solidna.

Pozor Rojaki Slovenci!

Prevezl sem na novo opremljeno gos-
tilnico "TRIGLAV" od brata Mohorja.

Točim sveže pivo, domače vino in
druge raznovrstne pijače, na razpo-
lago imam moderno kegljiče in potu-
jočim vedno pripravljeno prenočišče.

Postrežba točna in solidna. Pri-
poročam se za obili obisk.

John Mladič,
617 So. Centre Av., Chicagu, Ill.

KUPUJTE PRI
Albert Lurie Co.,

567-69-71-73 Blue Island Ave.

CHICAGO, ILL.

**Velika trgovina z me-
šanim blagom.**

Zmerne cene vsak dan.

SVOJO FINO OPRAVLJENO
unijsko

BRIVNICO
priporočam vsem bratom Slovencem

JOHN HORVAT

610 Centre Ave., Chicagu, Ill.

Slovenski in hrvatski časniki na raz-
polago.

V kratkem izide!

Primerno delo dobiš le, ako si
zmožen angleščine.

Slovensko-angleška slovnica,
Slovensko-angleški tolmač in
Angleško-slovenski slovar.

Vse tri knjige v eni stane le
\$1.00 in jo dobiš pri

V. J. KUBELKA AND CO.
9 Albany St., New York, N. Y.

POZOR!

Mogoče kdo misli, da v Chicagi ni dobili
tacega mesa kot v stari domovini. Ampak to
je zmota!

Pri meni se dobi: domače klobase, domače suho meso, žive kokoši
čiste kokoši in meso vse vrste. Cene najnižje, blago najbolje.

MIHAEL LACKOVIČ, 378 W. 18th St., Chicagu.

Slovencem in Hrvatom!

namenjamo, da izdelujemo raznovrstne

obleke, po najnovejšem kroju. Unijsko delo; trpečno in lično
V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, k spa-
daji v delokrog oprave—oblek.

Pridite in oglejte si našo izložbo.

Z vsem spoštovanjem

J. J. DVORAK & CO.
UNION CLOTHIERS—TAILORS
598 600 BLUE ISLAND AVE.

GOSTILNA, dobro in vedno preskrbljena
z najboljšimi pijačami, unij-
skimi smokami in prostim prigrizkom.

Dvorane, za društvenene seje, svatbe,
zabavne večere, veselice itd.

Potujoči rojaki vedno dobro došli.

Priporočava se vsem v mnogobrojen
obisk

Šajnek & Hans

(Narodna dvorana, prej Frank Mladič)
587 SO. CENTRE AVE., CHICAGO, ILL.

Vsakdo SE VESELI
LEPE SLIKE

Mi vemo, da smo vsanu izdelati take slike, da jih sočete veseli
Vi in Vaši prijatelji.

Wilke

je izkušen fotograf,

Sedaj smo v položaju fotografirati ob večerih, s pomočjo električnih
azrnice z najboljšim vspehom.

391-393 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.

TELEFON CANAL 287. USTANOVLJENO 1883.

Slovenci Pozor!

Ako potrebujete obleke, klobuke, srajce, krava-
te, ovratnike ali druge potrebne reči—za moške -- za
delavnik i praznik, tedaj se ogasite pri meni, kjer
lahko govorite v svojem materinem jeziku.

Čistim tudi stare obleke in izdelujem nove po
najnovejši modi in nizki ceni.

JURAJ MAMEK, 581 Center Avenue,
blizu 18. ul., Chicagu

ZEMANOVO "GRENKO VINO",

je najboljšje zdravilo svoje vrste, izvrstno sredstvo proti bole-
nim želodca, črev in ledvic, čisti kri in jetra. NEPRESEGLJIV
LEK ZA MALOKRVNE ŽENE IN DEVOJKE.

Izdelano iz najboljšega vina in zdravilnih zelišč.

ZEMANOVA "TATRA",

želodečni grenčec. Tatra je izdelana iz zdravilnih zelišč tatran-
skega gorovja, zdravi živčne slabosti, podpira lahko prebavo
želodca in se je dobro obnesla proti bolestim revmatizma.

Dobiti v vseh slovanskih salunih kakor tudi pri izdelovalcu
teh najboljših zdravil.

Prodaja na debelo in drobno najboljša Californijska vina.

B. ZEMAN, 777 Alport Street,
Chicagu, Ill.

ALOIS VANA

— izdelovatelj —

sodovice, mineralne vode in raz-
nih neopojnih pijač.

2-84 Fisk St. Tel. Canal 1405

DR. F. J. PATERA

Ordinuje: na severozah. voglu

ASHLAND IN MILWAUKEE AVE

od 12. do 3. ure popol.; od 7. do 9.

ure zvečer v pondeljkih, torkih, &c.

trtkih in petkih.

Telefon Canal 180.

JUNGLE

(Copyright, 1905, 1906, by Upton Sinclair.)

Angleški pisatelj Upton
Sinclair Z avtorjevim
dovoljenjem prevaja
Ivan Kaker.

(Nadaljevanje.)

"Pokličite jo, če hočete," je zatulil Jurgis v divji jezi. "Toda prej se me ne dotaknete, da je tu! Ničesar se nisem dotaknil v tej prokleti hiši, in ne trpim, da bi se me Vi dotaknili!"

Nato je šel hišnik v smrtnem strahu, da se njegov mladi gospod zbudi, hitro k vratom in jih naglo odprl. "Ven z Vami!" reče, in ko je Jurgis prestopil prag, ga je hišnik tako silovito sunil z nogo, da je zletel po stopnicah kar po zraku in obležal v snegu.

XXV.

Jurgis se je dvignil, v divjem srdu ves iz sebe; toda vrata so bila zaklenjena, in ponosna palača je stala pred njim temna in nezavzemljiva. Brila je ledena sapa, torej se je obrnil in odhitel z brzimi koraki.

Dospelši v bolj obljubljene ulice, se je spet ustavil, ker ni želel vzbujati pozornosti ná-se. Vkljub temu, da se ni mogel osvetiti ošabnemu hišniku za njegovo žalitev in sramotilno postopanje, mu je vendar srce poskakovalo veselo. Igro je vseeno dobil on! Od časa do časa je posegel v žep, da se prepriča, ima še li stotak.

A vendar je bil v skrajno neprijetnem položaju, — v obupnem, groznem položaju, če je stvar prevdaril! Niti centa drugega denarja ni imel, razven tega bankovca! In moral si je poiskati prenočišče, — stotak je bilo treba zmenjati!

Jurgis je hodil pol ure okrog in premišljeval na vse strani. Nikogar ni imel, ki bi mu iz zadrege pomagal, — stvar je moral izvršiti popolnoma sam. Ako bi hotel bankovec zmenjati v prenočiščalni, izpostavil bi v nevarnost svoje življenje, — gotovo bi bil oropan še isto noč ali celo umorjen. Lahka bi šel v hotel ali na kolodvor in denar zmenjal tam, toda kaj bi si ljudje mislili, ko bi videli razcapanega potepuha s stotakom! Policija bi ga gotovo prijela, in kaj jim naj potem pove? Drugo jutro bi Freddie Jones opazil primanjkljaj, in potem bi napravili nanj lov, in denar bi moral oddati. Edina resna pot, ki si jo je mogel izmisliti, je obstajala v tem, če poskusi svojo srečo v gostilni. Mogel je vendar z njim plačati, samo da ga zmenja, če že ni drugače.

Pokukal je v vsako gostilno; pri mnogih je šel kar mimo, ker so bile prenapolnjene; — ko je slednjič prišel do ene, v kateri se je ravno nahajal sam natak, se je hitro odločil in vstopil.

"Ali mi morete zmenjati stotak?" upraš.

Natak je bil velik, močan hrust, podoben rokoboren, z redko poraščeno, ščetinasto brado. "Kaj pravite?" upraš.

"Uprašal sem, če mi morete zmenjati stotak."

"Kje ste ga pa dobili?" upraš oni nevrno.

"To Vam je vse eno, kje sem ga dobil," odvrne Jurgis. "Imam ga in rad bi ga menjal. Rad Vam zato nekaj plačam."

Natak ga je motril pazljivo. "Pokažite ga malo!" reče končno.

"Ga hočete-li menjati?" upraš Jurgis, bankovec v žepu trdno držeč.

"Kako hudiča naj vem, če je pravi ali ne?" odvrne natak. "Kaj si o meni vendar mislite! Za koga me pa smatrate?"

Jurgis se mu je nato počasi in previdno približal; potegnil je bankovec ven in ga neodločno držal v roki, dočim je oni preko bare upiral vanj svoj sovražen pogled. Slednjič mu ga je podal.

Natak ga je vzel in pazljivo ogledoval; mečkal ga je med prsti in držal proti luči; obračal ga sem, obračal ga tja. Bil je še skoro nov in gladek, in to mu je vzbujalo sum. Jurgis ga je ves čas nepremično gledal kakor ris.

"Hm," se oglasi končno, motreč tujca in sam pri sebi premišljeval: raztrgan, smrdljiv postopač, brez suknje in z obvezano roko — pa stotak; ... "Hočete kaj kupiti?" upraš nazadnje.

"Da," reče Jurgis, "dajte mi čašo piva."

"All right," odvrne natak, "bom ga pa zmenjal." Spravil je bankovec v žep, natočil Jurgisu pivo in postavil čašo na baro. Potem je pristopil blagajni, poiskal predal za niklje in ga potegnil ven. Obrnil se je nato proti Jurgisu in začel šteti denar: nikelj, štiri srebrne desetice in pol dolarja. "Tu imate!" reče.

Jurgis je nekaj časa čakal, ker je mislil, da se bo oni še enkrat obrnil h blagajni. "Se devetindevetdeset dolarjev," reče.

"Kakih devetindevetdeset dolarjev?" upraš natak, kakor bi se začudil.

"Mož denar!" vzklikne Jurgis. "Kar je od stotaka še preostalo!"

"Ta je pa lepa!" reče natak. "Ali ste znoreli?"

Jurgis je strmel vanj debelo. Za trenotek ga je obšla groza, — strašen, moreč strah mu je stisnil srce, kakor bi ga kdo s kolom udaril po glavi; in potem se ga je polastila besnost, divja, nebrzdana togota, — zatulil je kakor zuber, pograbil čašo in jo zagnal natak, karju v glavo. Mož je po bliskovito počenil, in zaludaj ga je zgrešil le za pol palca; potem se je spet vzravnil, in ko je Jurgis opet na zdravo roko preskočil baro, mu je zadal strahovit udarec v obraz, tako da je padel vznak kakor snop. Ko je Jurgis spet skočil na noge in letel za njim okrog bare, je kričal na ves glas: "Pomagajte! Pomagajte!"

Jurgis je v diru mimogrede pograbil steklenico, in ko je natak napravil skok, zagnal jo je z vso močjo proti njemu. Oprasnila ga je ob glavo in se zdrobila na tisoč koscev na podbojih. Jurgis je skočil nazaj in se vrigel sredi sobe na nasprotnika. V svoji divji besnosti se ga je lotil brez steklenice, in na to je mož čakal; prišel mu je do pol pota nasproti ter ga z mogočnim sunkom med oči telebnil na tla. Trenotek pozneje so se hrupno odprla vrata, in pridrvela sta noter dva moža, — ravno ko se je Jurgis spet skobacal na noge in peneč se jeze svojo zlomljeno roko iztrgal iz obveze.

"Pozor!" je zakričal natak. "Nož ima v rokah!" Ko je videl, da se hočeta oba udeležiti boja, se je vrigel še enkrat na Jurgisa in ga spet podrl na tla; potem so planili vsi trije nadenj in se kotatili po pivnici okrog, suvaje z nogami na vse strani.

Sekundo kasneje je pridirjal kakor vihra policist, in natak je spet zarjovel: "Čuvajte se pred njegovim nožem!" Jurgis je bil še spet na kolenih, in policist je skočil proti njemu in ga udaril s krepeljem čez obraz. Čeprav ga je udarec napol omanil, vzpenila se je v njem vendar še enkrat divja zver, in skočil je na noge in suval okrog sebe. Nato je krepelje še enkrat završil doli preko Jurgisove glave, na kar se je zgrudil kakor posekan hrast.

Policist je počenil poleg njega, s krepeljem v roki, da vidi, če more še vstati, in med tem se je pobral tudi natak in se držal za glavo. "Jezus Marija!" je vzdihoval, "mislim sem že, da bo po meni! Ali me je kaj sunil z nožem?"

"Ne opazim nikjer, Jack," reče policist. "Kaj pa je z njim?"

"Pijan kakor klada," odvrne natak, "in poleg tega še pohabljen muha! Toda za las je manjkalo, da me ni dobil pod sebe. Pokličite rajz voz, Billy!"

"Ne," reče uradnik. "Ta se ne bo več branil, — sicer pa tudi ni daleč." Zgrabil ga je za ovratnik in vlekel kvišku. "Vstanite, Vi!" se je zadržal nad njim.

(Dalje prihodnjik.)

Kri mučnikov.

Robert Hunter.

Neki zelo zanimiv Taljan je imel pred kratkem predavanje v New Yorku.

Povedal je mnogo dotakljivih stvari, ki so bile tako zanimive, da so vzbujale občo pozornost in dale povod mnogemu razmotrivanju.

Ne dolgo tega je predaval o Neronu. "Nero" je dejal "je bil ljubeznjiv, blag, priljuden. Ljudstvo je bilo ponosno na njega, ker je znal vladati uspešno in odprto. On je obožaval umetnost Grške, je pisal igrokaze in igral v njih tudi sam. Bil je kot mnogokteri velikih princev, posvečen popularnosti idolega življenja, ktere ga danes zavzemajo eni v obliki "divje jeze, lova in borenja."

Rim je pogorel. In nekdo je sprožil misel, da je to učinil Nero, z namenom, da si pridobi nove slave, ko ga bo prenovil.

To je povzročilo seveda revolucijo napram Neru, toda on je bil človek naglega ravnotežja in previdnosti in je brž obdolžil tega dejanja kristjane.

Ker so bili kristjanje tiste čase prav tako sovraženi in teptani, kot so danes socialisti — se je ta obdolžitev dopadla vsakemu in tako je Nero dosegel dve stvari: pridobil si je priliko obnoviti Rim v krasnejši obliki in dal neprikljubljene kristjane sežgati na debelo. To je tedaj izgledalo, da bo konec kristjanstva, toda čudom čudo, da je vprav v tistem času začelo dobivati kristjanstvo svetovno moč: kajti sežiganje kristjanov je vzbudilo pozornost celega sveta napram krščanskim dogmam, idej, požrtvovalnosti in junastvu.

Prvi kristjani so bili vsi javni govorniki, ki so govorili na ulici in vsih dostopnih hodnih koticih.

Le ti so obdržali svoje shode tajno in so živeli v večnem strahu za svoje življenje.

Toda z napredkom so premagali predsodke mase in dasi le — ta ni hotela ničesar slišati o krščanju, je vendar uvidela, da krščanstvo ni tako strašno in da njega agitatorji niso njih taki ne prijatelji.

Nekaj podobnega je sedaj v Ameriki. Socialisti so povsod na delu s svojim naukom, in ker masa še ni pripravljena za vsprejem v to gibanje, tudi v tem oziru ni mnogo prilike za tiste, ki lažejo o socializmu ali ki jih obojajo in zapirajo, vedoča, da od njih ne bodo dobili kdove kake splošne opore.

"Sv." Pavel je bil velik misijonar, šel je po vsem svetu in učil vero. Navadni ljudje so se trli okrog njega, da bi ga slišali, bogataši in akademiki navdušeni, možje pa so ga nazivali s "fanatikom", nečistnikom, neizobraženim in barbarskim judom.

Browning nam pripoveduje v enih svojih poezijah, kako je neki največji grški pesnik pisal kralju o gotovih "sužnjih", ki so se naseli na Grško, da bodo učili Kristov nauk. In ta veliki pesnik pravi, da je šel mimo gruče ljudi, katerim je govoril sv. Pavel pa je z enim izmed te gruče govoril, kateri mu je zagotovil, "da ti nauki ne pridejo od kakega noreca ali neumnega človeka."

Brezdovno je, da bi bil ta dovršeni žentlemen — če bi se danes vrnil na zemljo in bi ne našel svojih poezij nikjer, pač pa evangelij, ki ga je takrat učil "neizobraženec" in "fanatik" in v ktere ga veruje danes milijone ljudi — nepopisno razočaran.

Ampak značilno je naposled to, da ta hitri razvoj kristjanstva ni pripisati na rovaš sv. Paulu, temveč Neru, ki je dal požgati Kristjane.

V popolnem smislu, kakor se izraža profesor Ferrero: največji rabelj rimskega cesarstva in največji spoštovanec krščanskih svetnikov v obliki "pomogoče alianee", v delu za spremembo celega evropskega mišljenja, navad, obredov in verovanja.

Bilo je nekako tako mišljeno, kakor je pisal svoj čas v Metropolitan Magazine" Lincoln Steffens o Debus: "Mogoče se bo zdelo potrebno, nekega dne obesiti Debsa, ampak nikar se ga ne skušajte dotakniti."

Iz angl. prevel —č.

Nova vera — novi Bog.

(MODERNO NAZIRANJE O BOGU.)

(Nadaljevanje.)

Zagrinjalo med nebom in zemljo je bilo doslej vedno v najemu ali pa ukraden. Senca tega sveta, žar nebes in odsev pekla so se takorekoč zmešali med seboj, kakor kaka godlje, in človek končno ni več vedel, v kateri kraj pravzaprav spada: ali je v peklu, ali v nebesih, ali še na zemlji. Živel je v čudnem, neresničnem svetu; svoje misli in svoje sanje je zamenjal z resničnostjo. Njegov strah se je utelesil v groznih, škodoželjnih pošastih; obdan je bil od furij, škratov, vil, rojenie in sojenie, strahov, čarovnic, čarodejev in od cele armade raznih drugih bogov, polbogov in peklenščakov. Tajinstvena tema globin se je napolnila s kremplji in peruti, s kljuni in kopiti, s skilečimi očmi in porogljivo smejočimi gobci, z raznimi spakami in zlodeji, skratka: z vsemi onimi nejasnimi oblikami, meglenimi podobami in brezobraznimi bitji, ki jih razdražena človeška domišljija v svojem strahu tako rada slika in pričara v ozadje temne noči.

Bilo bi res ravno dovolj, da se pritira človeka naših dni iz usmiljenja do blaznosti, ako se pomisli, koliko so naši predniki morali pretrpeti v tej dolgi temni noči; ako se prevdari vse one duševne muke, ki so jih nekaj prestali, obdani, kakor so si domišljevali, od hudobnih močij in preganjani od strahotnih zračnih prikazkov. Ni čuda, da je človek tresoč padel na kolena, da je stavil oltarje in jih škropil s krvjo, — celo s svojo lastno krvjo. Ni čuda, da je pri nevednih farjih in nesramnih čarodejih jokal za pomoč. Ni čuda, da se je v prahu po kolenih plazil pred vrata svojih templjev, in tam v blaznem obupu prosil mrtve, od njega samega narejene bogove, da uslišijo stokanje njegove duše!

V istem razmerju, v katerem se otresa neomikani človek barbarizma, izgublja tudi vero na svojo lezene in kamnite malike ter postavi na njih mesto več nevidnih bogov. V istem razmerju, v katerem se mu razširja duševno obzorje in napreduje v prirodnih vedah in drugih znanstvih, odpoveduje se tudi tem majhnim, nedostatnim bogovom ter veruje namesto njih le na enega samega, ki ga smatra za najvišjega in neskončnega. Predstavljač si tega velikega duha kot izven in nad naravo stoječega, ga moli, se mu klanja in sladka, v trdem prepričanju, da doseže stem njegovo pomoč. Naposled vendar, ko je uvidel, da tudi od dozdevnega najvišjega boga ni upati pomoči; ko je prišel na to, da je vse iskanje po nadzemskim in nadčutnim naravno brez vsakega praktičnega uspeha; ko je spoznal, da si v naravi ni mogoče misliti ničesar brezpogojnega (vsak učinek mora imeti namreč kak vzrok) — dal je končno vendar enkrat slovo vsem takim in enakim fantastičnim izrodkom svoje bolne domišljije ter začel spoznavati okrog sebe stvari, ki so istinite in ki res eksistirajo; začel se je opirati in zanašati le na svoje lastne zmožnosti, in ne več na pomoč svojih bogov.

Človek začena torej misliti, prevdarjati, preiskovati. Polagoma, neizrekljivo polagoma, — toda sigurno — bodo bogovi pregnani s te zemlje. Le še pri redkih prilikah, — (tako mislijo sedaj celo ver-

ni ljudje) — se še vmešavajo bogovi v človeške mere. V največ slučajih pa uživamo danes venč kolikor toliko svobode. Tako so n. pr. mor bogovi večinoma opustili svoj prastari posel, vzročanja lakote, odkar se sled izumitve železnice parnika morejo prevažati proizvodi vseh dežel z l koto in največjo hitrostjo iz kraja v kraj. Zdjaj zdaj še umirijo bogovi kakega otroka, katerega starši bajé preveč ljubili in oboževali. Navadno tudi vso krivdo nesreč pri železniških zvalili na ženirje, kakor tudi razstrelbo kotlov in petrole svetilk podtaknili onim ljudem, ki imajo stvarmi opraviti. Kuga, jetika in druge take ne bolezni se večinoma še nazivajo kot "kazen ja"; toda ošpice, škrlatinka, mrzlica se pripri je naravnim vzrokom. Tudi ne mečejo več bogov vodo neubogljivih fantalinov, ki oskrnjava svet nedelje s tem, da se vozarijo v čolnu na tan dan, kralje in cesarje, za kneze in grofe, za nekatere predsednik republik, nadalje za katoliške "učenjake" sploh za vse one "znanstvenike", ki se še naslanj na kako čeznaravno vero, in končno zavse m jonarje in bogataše se bogovi nekoliko še zanim (— pravzaprav ti se zanimajo za bogove toliko, likor se jim zdi potrebno! —); mi navadni, pripri sti ljudje pa si znamo sami najbolje pomagati prej. V vojnah med mogočnimi narodi oziro državam imajo bogovi še vedno svoje prste v n toda kadar tekmujeva dva ali več borilcev za sta bo vedno zmagal najsposobnejši, če razsoja pošten pravičen človek.

Cerkev seveda "božje previdnosti" in "bo volje" ne more zavreči med staro šaro; to bi jo propustilo. Cerkev mora vztrajati, če se hoče vzdr ti, pri trditvi, da bo molitev uslišana, to se pravi: bo neka nadnaravna sila izpolnila odkritosrčne ponižne prošnje, — in ravnotako mora vztrajati trditvi, da skrbri ta moč ljubeče za nas vse na n tajni, za nas nerazumljivi način.

Neki vnet duhovnik je imel navado, da je vsaki priliki svojemu sinu dokazoval, kako lepo s bi bog za vse stvari; da ve za vsak las, ki pade z g ve, in da njegova neskončna dobrotljivost skr čuva nad vsemi svojimi stvarmi. Tako je videl kega dne dolgonogo sivo čaplo v vodi, ki si je isk hrane. Dobri oče je brž opozoril svojega sina na kako popolno je ustvarjeno čapljino telo za iskan živeža. "Glej", pravi, "kako priprave no nje noge za brodenje! Kako švigljast kljun ima! G le, kako previdno in brez šuma stopa po vodi! N najmanjšega valčka ne napravi! Na ta način se n re natihome bližati ribi, ne da bi ta le najma čutila pretečo nevarnost. Sin moj! nemogoče pogledati tega ptica, in pri tem ne priznati b modrosti in dobrotljivosti, ki tako ljubeče skrbi vse življenske potrebe. Ali ne priča o tem obnašanje tega tiča?" "O, da," odgovori razm sin, "vkolikor to zadeva ptiča; toda, odkritosr rečeno, oče, ali se ti ne zdi, da je lopov proti zelo prekanjen?"

(Dalje prih.)

SLEPAR.

Spisal Ivan Molek.

Peter je bil doma z dežele. V mesto ga je prignala sila, in zahotelo se mu je, da postane konduktor na poulični kari. Želja se mu je izpolnila. Pri svojem delu je bil natančen in pošten — drugačen ni mogel biti. Vsak nikelj, ki ga je prejel kot vozino, je vestno registriral.

Nekega dne mu pa reče motormar: "Fant, ali ti ni še v glavo padlo, da midva lahko tudi postrani kaj zasluživa? Od kod si pa ti doma?"

Petru se je zdelo, kakor da ga je kdo butnil v čelo.

Krasti?

Goljufati svoje gospodarje, kteri so mu dali priliko, da si pri njih kaj zasluži — ali bi ne bila to nevhvaležnost — ne! — hudo delstvo? Mati ga je vedno učila, da mora biti vse svoje življenje pošten, predvsem pošten, pa naj tudi oblaži vse svet. In ta zlati materin nauk naj bi zdaj zavrgel? Nikdar! Kaj bi pa mati rekla če bi kaj takega slišala od svojega Petra; umrla bi od žalosti — umrla. O, ti motormar, kako si grd in hudoben!

In Peter se ni zmenil za motormana; preziral ga je. Zapazil pa je tudi nekaj drugega: preziran je bil tudi on, preziran ne samo od svojega motormana temveč i od svojih partnerjev, s kterimi je bil v dotiki. Toda to ga ni bolelo; zavedal se je, da je pošten ...

Kake tri tedne potem, ko je ves čas pridno in pošteno delal za cestozelenskiško družbo, je poprosil načelnika konduktorjev, če bi smel ostati en dan doma. Moral je opraviti važen posel. Načelnik se je namrdnil. Rekel mu je trdo, da naj počaka, ker zdaj nima nikogar, da bi ga nadomestil.

Teden pozneje je zopet prosil in zopet je dobil isti odgovor. In tako se je ponovilo še dvakrat. "Kaj je tem ljudem?" se je vprašal Peter. "Zakaj mi ne pri-

voščijo prostega dneva? Ali ne delam pošteno?"

Med tem časom je pa opazil Peter, da eden njegovih partnerjev, Karl, dobi prost dan, kadarkoli se mu zljubi in kadarkoli prosi zanj. Čudil se je Peter in sklenil, da popraša Karla, kaj je z načelnikom.

Karl se je poredno muzal.

"Ako hočeš kaj opraviti pri načelniku, prijatelj moj, — sezi v žep. Misliš li, da on opravlja svoj posel iz ljubezni do ulične železnice?"

"A tako!"

"Tako, tako! — Ti še ne veš, fant, kako se živi."

Kaj je hotel ubogi Peter? Šel je k načelniku in z žalostnim srcem mu je stisnil — petak. Zadolvoljno je pokimal boss, in Peter je dobil prost dan. Odslej je imel praznik kadarkoli se mu je zdelo.

Nekega večera je našel, da ima v žepu pol dolarja več, kakor je pa kazal register v kari. Misli! je in misli!, od kod bi se vzeli ti centi, njegovi najbrž niso, kajti po navadi je vsako jutro preštel svoj denar, kar ga je imel pri sebi. Ker se ni mogel hitro spomniti, kako in kaj, oddal je z drugo vozino vred tudi tega pol dolarja železniškemu denarničarju. Ko je pa bil doma v svoji sobi in je še enkrat preštel svoj drobiž, spomnil se je nenkrat, da je tistega pol dolarja po vsi krivici dal družbi. Izročil mu ga je bil prijatelj Karl opoldne z namenom, da bi zanj kupil nekega sadja. Tega se pa zvečer v naglici ni domislil. Drugi dan je rekel Peter denarničarju, da mu naj vrne tistih petdeset centov, ke so bili njegovi ne pa družbini. Sarkastičen smeh mu je bil v odgovor; vrtega mu je pa denarničar še zagrozil, da ga naznani superintendetu, ako si bo še kdaj upal s tako očitno — sleparijo ...

Peter je bil zdijvan. Ni mu bilo toliko za tiste cente, ampak, da ga imajo za sleparja — to ga je žgalo. "Čakajte, hudiči! Naplačam se — naplačam se! Za vse se naplačam, kar ste mi požrili!" Peter se je spomnil svojega motormana; spomnil se je tudi motere ... "Tistikrat bi bil greh ... A pak danes? Mati, odpusti mi! Le je bil tvoj nauk o poštenosti, z ta vreden — toda drugače ne morem. Med sleparji živim — pajo mi cente iz žepa — moje, šteno prislužene cente ... Vse ugodnost si moram kupiti ... hočem dve uri prostega časa, piti si ga moram, seči v žep svoje cente ... Mati, odpusti!" Kmalu po tistem se je povel lo Petru, da mora k superintendtu. Mož, ki se je povzdignil tega mesta iz prostega kondukt rja, ga je pozval v svoj priva urad.

"Peter, ovadeni ste, da niste dveh-krajih registrirali."

Peter je nervozno stresal gl in — molčal.

"Pazite, ne storite tega ve

In superintendent mu je po majhnem listič s svojim podpis in črkama "O. K."

Velik kamen se mu je odv od srea in zadovoljen je šel s na — delo. Čez štirinajst dni bil zopet poklican. Topot ga malo skrbelo, in zaupal je vse jateljju Karlu.

"Stvar je — allright", tol ga je prijatelj. "Pojdi k Du ju, bossove mu stenografu, ta — uredi. Na mizo mun položi verto, na katero napiši znane "X" ali "XV." Tega ne p bi; manj ne sme biti kot — setak, in stvar je potem allri

Peter se mu je zahvalil in s tako. Drugi dan je šel k be kteri ga je pa prijazen post "da naj gleda, da se več ne z kaj takega".

Od takrat je obiskal Peter fija in superintendenta še n tokrat. Stvar je bila zmerom "right". Peter je dobro — zasl imel je poljudno svoje proste ve, in njegovim partnerjem, ri niso bili ravno slepi, ni še na misel prišlo, da je tako di